

อุปลักษณะเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในข่าวการเมืองไทย บนเว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์¹

ยุทธการ ปัทมโรจน์

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มอุปลักษณะและวิเคราะห์
หน้าที่มโนอุปลักษณะเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ
ไวรัสโคโรนา 2019 ในข่าวการเมืองไทยบนเว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์
จำนวน 606 ตัวบท ผลการศึกษาพบว่ามโนอุปลักษณะเกี่ยวกับ
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งสิ้น
6 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณะเกี่ยวกับไฟ สสารพิษ ภัยพิบัติ การรักษาโรค
การเดินทาง และสงคราม สะท้อนมโนทัศน์ว่าโรคดังกล่าว
แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของ
ประชาชนและประเทศชาติเป็นวงกว้าง การแก้ไขสถานการณ์จึง
จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในเรื่อง
การแก้ไขและควบคุมสถานการณ์ พร้อมกับการขอความร่วมมือให้
ประชาชนปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันโรค จะทำให้ทุกคนใน
ประเทศรอดพ้นจากสถานการณ์ดังกล่าวได้ ส่วนด้านหน้าที่พบว่า
มโนอุปลักษณะเหล่านี้ทำหน้าที่ 4 หน้าที่ คือ หน้าที่ถ่ายทอด
ความคิด หน้าที่บุคคลสัมพันธ์ หน้าที่การเรียบเรียงความ และ
หน้าที่ถ่ายทอดความคิดและบุคคลสัมพันธ์ โดยแต่ละหน้าที่จะ
สัมพันธ์กับองค์ประกอบของการสื่อสารในการนำเสนอ
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ใน
ข่าวการเมืองไทยออนไลน์

คำสำคัญ มโนอุปลักษณะ หน้าที่อุปลักษณะ สถานการณ์การแพร่
ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ข่าวการเมืองไทย

คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประเทศไทย

yudthakarn_ptmr@hotmail.com

บทความวิจัย

รับบทความ: 26 ธันวาคม 2564

แก้ไขบทความ: 21 กุมภาพันธ์ 2565

ตอบรับ: 20 พฤษภาคม 2565

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรายวิชา 2201783 การวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนว
วจนปฏิบัติศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ของภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง ผู้สอนในรายวิชาดังกล่าวที่
จุดประกายความคิดและให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยสำหรับการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

Metaphors about the COVID-19 Pandemic in Thai Political News on the www.thairath.co.th Website

Yudthakarn Pattamaroj

Abstract

This article analyzed conceptual metaphors and examined functions of conceptual metaphor about the Novel Coronavirus 2019 pandemic as printed in 606 Thai political news articles on the website www.thairath.co.th. Results were that six conceptual metaphors existed regarding the Coronavirus 2019 pandemic — fire, toxin, disaster, medical treatment, journey, and war. These reflected the quick spreading nature of the pandemic and the way it affected the entire population. Specialists needed to deal with the pandemic were competent in resolving and controlling maladies as well as persuading citizens to follow disease prevention measures to avoid higher death tolls. In terms of functions, there were four functions of conceptual metaphor including (1) ideational function, (2) interpersonal function, (3) textual function, and (4) ideational and interpersonal function. Each function was related to communication in presenting the pandemic of the coronavirus disease 2019 to the readers of Thai political news online.

*Faculty of Arts
Chulalongkorn university
Thailand*

yudthakarn_ptmr@hotmail.com

Research article

Received: 26 December 2021

Revised: 21 February 2022

Accepted: 20 May 2022

Keywords: Conceptual metaphor, Functions of metaphor, Novel Coronavirus 2019 pandemic, Thailand political news.

1. บทนำ

การอุบัติของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มต้นที่ประเทศจีน ตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ต่อมาได้พบผู้ป่วยยืนยันในหลายประเทศทั่วโลก จนกระทั่งองค์การอนามัยโลกประกาศโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ว่าเป็นการระบาดใหญ่ (Pandemic) มีจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากอย่างรวดเร็ว (กระทรวงสาธารณสุข, กรมควบคุมโรค, 2563)

สถานการณ์ในประเทศไทยพบว่าวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2563 ได้รับการยืนยันว่าพบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นรายแรกในประเทศ หลังจากนั้นสถานการณ์การแพร่ระบาดก็เริ่มทวีความรุนแรงขึ้นจนทางรัฐบาลต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อควบคุมสถานการณ์ให้กลับมาสู่ภาวะปกติ จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่าการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปรากฏอยู่ในข่าวการเมืองเป็นจำนวนมาก เพราะสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงและความมีเสถียรภาพของรัฐ และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในชีวิตของประชาชนในประเทศ ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของเจ้าหน้าที่รัฐได้แก่ผู้นำประเทศ คณะรัฐมนตรี นักการเมืองที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดนโยบายการควบคุมสถานการณ์เพื่อความปลอดภัยในชีวิตของประชาชนภายในประเทศ นอกจากนี้บนเว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ที่มีจำนวนการเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคมประมาณ 14 ล้านครั้ง (SimilarWeb, 2020) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนในประเทศนิยมติดตามข่าวสารจากเว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์เป็นจำนวนมาก

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลวิธีทางภาษาในการนำเสนอสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในข่าวการเมืองไทยบน

เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ พบว่ามีการใช้ “อุปลักษณ์” (metaphor) ปรากฏอยู่หลากหลาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผมในฐานะนายกรัฐมนตรี ขอให้คำมั่นสัญญากับทุกคนว่า ผมจะเป็นผู้นำ
เดินทางสู่ความสามารถ เพื่อนำประเทศไทยให้ผ่านพ้นวิกฤตินี้ไปได้ ... ผมขอให้
 ทุกคนเชื่อมั่น และร่วมมือกันฝ่าฟันอุปสรรคครั้งนี้ไปด้วยกัน ประเทศไทยที่รักของเรา
 ทุกคนจะต้องกลับมาแข็งแรงอีกครั้ง เราจะสู้ไปด้วยกัน และเราจะชนะไปด้วยกัน
 (“แถลงการณ์นายกฯ ฉบับเต็ม,” 25 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าในคำกล่าวของนายกรัฐมนตรีมีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์
 ว่า “ผู้นำ” “เดินทาง” “ผ่านพ้น” “ฝ่าฟันอุปสรรค” ซึ่งเป็นอุปลักษณ์เกี่ยวกับการ
 การเดินทาง และถ้อยคำอุปลักษณ์ว่า “สู้” “ชนะ” ซึ่งเป็นอุปลักษณ์เกี่ยวกับสงคราม
 ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่ามีการใช้อุปลักษณ์หลากหลายภายในตัวบท อีกทั้งอุปลักษณ์
 ที่ปรากฏในข่าวการเมืองนี้อาจสะท้อนให้เห็นมโนทัศน์เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรค
 ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่อันตรายถึงชีวิต นอกจากนี้ผู้วิจัยยัง
 สังเกตเห็นว่านักการเมืองได้ใช้อุปลักษณ์ที่เกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค
 ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มาสร้างภาพลักษณ์ด้านบวกให้แก่ตนและด้านลบให้แก่
 ฝ่ายตรงข้ามอีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจประเด็นดังกล่าว เพื่อตอบคำถามว่าถ้อยคำ
 อุปลักษณ์เกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่
 ปรากฏในข่าวการเมืองไทยออนไลน์สะท้อนมโนอุปลักษณ์สถานการณ์การแพร่
 ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อะไรบ้าง และมโนอุปลักษณ์เหล่านั้นทำหน้าที่
 อย่างไร โดยใช้แนวคิดทางอรรถศาสตร์ปริชานของ Lakoff and Johnson (1980)
 และแนวคิดหน้าที่อุปลักษณ์ตามแนวทางวจนปฏิบัติศาสตร์ของ Goatly (1997)
 ผลการศึกษาอาจเป็นประโยชน์ทำให้เข้าใจมโนทัศน์ที่นำเสนอผ่านตัวบทข่าวใน

สถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจงซึ่งถือเป็นสถานการณ์ที่เป็นอันตรายแก่ชีวิต และทำให้ทราบถึงความสำคัญของอุปลักษณะที่เป็นเครื่องมือทางภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจมีผลต่อความคิด ความเชื่อ และการกระทำของคนในสังคม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อวิเคราะห์หมโนอุปลักษณะเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในข่าวการเมืองไทยออนไลน์

2.2 เพื่อวิเคราะห์หน้าที่ของหมโนอุปลักษณะเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในข่าวการเมืองไทยออนไลน์

3. ขอบเขตและระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ศึกษาและทบทวนเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูล SimilarWeb (2020) ซึ่งเป็นเว็บไซต์สำหรับการทำการตลาดออนไลน์ มีเครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลเจาะลึกของทุกเว็บไซต์ เช่น ปริมาณผู้เข้าชมเว็บไซต์ เว็บไซต์ดังกล่าวได้นำเสนอว่าเว็บไซต์ประเภท News and Media ในประเทศไทยที่มีผู้เข้าชมเว็บไซต์มากที่สุดในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม พ.ศ. 2563 ได้แก่ เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ (<http://www.thairath.co.th>) ซึ่งมีจำนวนผู้เข้าชมเว็บไซต์ประมาณ 14 ล้านครั้ง ผู้วิจัยจึงเลือกเก็บข้อมูลข่าวการเมืองออนไลน์จากเว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ ตั้งแต่วันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นวันแรกที่พบผู้ติดเชื้อภายในประเทศ ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2563 จำนวน 606 ตัวบท โดยภายในเนื้อหาข่าวจะต้องปรากฏถ้อยคำว่า “โคโรนา 2019” หรือ “โควิด 19” และจะศึกษาเฉพาะอุปลักษณะเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เท่านั้น

3.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ถ้อยคำอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงการเมืองไทยออนไลน์ มาจำแนกเป็นมโนอุปสรรคเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นประเภทต่าง ๆ ตามแนวคิดของ Lakoff and Johnson (1980) จากนั้น ผู้วิจัยก็จะวิเคราะห์หน้าที่มโนอุปสรรคเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงการเมืองไทยออนไลน์ตามแนวคิดของ Goatly (1997)

3.4 เปรียบเรียงและนำเสนอผลการวิจัย และสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

4. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดเรื่องมโนอุปสรรค (Conceptual Metaphor Theory)

“อุปสรรค” หมายถึง การเปรียบเทียบความเหมือนระหว่างสิ่งสองสิ่งโดยที่สิ่งทั้งสองสิ่งนั้นเป็นสมาชิกของกลุ่มทางความหมายที่ต่างกัน เรียกสิ่งที่เป็นต้นแบบของการเปรียบเทียบว่า “แบบเปรียบเทียบ” หรือ “แฉกความหมายต้นทาง” และเรียกสิ่งที่ถูกนำมาเปรียบเทียบว่า “สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ” หรือ “แฉกความหมายปลายทาง” (Saeed, 1997, อ้างถึงใน ศิริพร ภักดีผาสุข, 2561, น. 81)

Lakoff and Johnson (1980) ได้นำเสนอคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอุปสรรคอยู่สองระดับ เพื่อแยกแยะความแตกต่างระหว่างอุปสรรคส่วนที่อยู่ในระบบความคิดกับอุปสรรคส่วนที่แสดงออกผ่านภาษา ส่วนแรก คือ มโนอุปสรรค (conceptual metaphor) หมายถึง ความคิดหรือมโนทัศน์เชิงเปรียบเทียบ เป็นการทำความเข้าใจแฉกความคิด (conceptual domain) หนึ่งโดยอาศัยอีกแฉกความคิดหนึ่งโดยแฉกความคิดคือกลุ่มหรือชุดของประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และส่วนที่สอง คือ ถ้อยคำอุปสรรค (Linguistic metaphor) หมายถึง รูปภาพที่แสดงให้เห็นความคิดเชิงอุปสรรคหรือเป็นรูปภาพที่แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งสองสิ่งที่อยู่ต่างแฉกความหมายกัน ถ้อยคำอุปสรรคเป็นสิ่งที่ช่วยให้เราสามารถวิเคราะห์และเห็นมโนอุปสรรคในความคิดของผู้ใช้ภาษาได้ โดยแบ่ง

อุปลักษณ์เป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) Structural metaphor ซึ่งเป็นอุปลักษณ์ที่เปรียบเทียบมโนทัศน์หนึ่งกับอีกมโนทัศน์หนึ่ง ซึ่งทั้ง 2 มโนทัศน์ที่นำมาเปรียบเทียบกันจะมีโครงสร้างที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ (2) Orientational metaphor ซึ่งเป็นอุปลักษณ์ที่ทำความเข้าใจหรือรับรู้โดยใช้เปรียบเทียบกับตำแหน่งหรือทิศทาง (3) Ontological metaphor ซึ่งเป็นอุปลักษณ์ที่เปรียบสิ่งที่เป็นนามธรรมว่าเหมือนเป็นรูปธรรม อุปลักษณ์ประเภทนี้จะเป็นการรับรู้หรือทำความเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมผ่านวัตถุหรือสิ่งของที่มีอยู่จริง

4.2 หน้าที่ของอุปลักษณ์ตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์

Goatly (1997) ได้แบ่งหน้าที่ของอุปลักษณ์ไว้ 4 กลุ่มใหญ่ตามแนวคิดเรื่องหน้าที่ทางสังคมของภาษา ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1

หน้าที่ของอุปลักษณ์ตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์

หน้าที่ของอุปลักษณ์			
1. หน้าที่การถ่ายทอดความคิด	2. หน้าที่บุคคลสัมพันธ์	3. หน้าที่การเรียบเรียงความ	4. หน้าที่การถ่ายทอดความคิดและบุคคลสัมพันธ์
(1) เติมช่องว่างในคลังคำ (Filling lexical gaps)	(4) แสดงอารมณ์ความรู้สึก (Expressing emotional attitudes)	(8) มีส่วนช่วยในการเรียบเรียงความ (Textual structuring)	(11) ให้เหตุผลโน้มน้าวให้ผู้รับสารทำหรือไม่ทำบางอย่าง (Argument by analogy and/or false reasoning)
(2) อธิบายความคิดที่เป็นนามธรรมโดยการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งและเป็นแบบจำลอง (Explanation and Modeling)	(5) ทำหน้าที่เป็นคำรื่นเริงเมื่อผู้พูดต้องการหลีกเลี่ยงคำที่ไม่สุภาพหรือคำที่แสดงความหมายเชิงลบ เป็นการตกแต่งอำพรางภาษา (Decoration, disguise)	(9) มีส่วนช่วยสร้างโลกจินตนาการในบริบทนิทานหรือนวนิยายต่าง ๆ	(12) สื่ออุดมการณ์ (ideology)
(3) ทำให้เกิดมุมมองใหม่ (Reconceptualization)	(6) เสริมสร้างความสนิทสนมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง และ (7) สร้างอารมณ์ขันและใช้ในการละเล่นทางภาษา (Humour and games)	(10) มีส่วนช่วยให้จดจำ ทำให้โดดเด่น ใช้คำน้อยสื่อความได้มาก (Enhancing memorability, foregrounding and informativeness)	

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดเรื่องมโนอุปลักษณ์ (Conceptual Metaphor Theory) ของ Lakoff and Johnson (1980) เพื่อให้เข้าใจถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาด และใช้แนวคิดหน้าที่อุปลักษณ์ของ Goatly (1997) เพื่อเข้าใจหน้าที่ของการใช้อุปลักษณ์เหล่านั้นได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น และทำให้ทราบถึงเหตุผลของการปรากฏใช้อุปลักษณ์ในข่าวการเมืองในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาและรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในข่าวการเมืองไทยบนเว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ ผู้วิจัยพบงานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองและอุปลักษณ์เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนี้

งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมือง ได้แก่ งานวิจัยของอุษา พงศ์ชัยวิบูลย์ (2544) ทำให้เห็นว่าในข่าวการเมืองไทยมีการใช้อุปลักษณ์หลายประเภท แต่อุปลักษณ์ที่พบมากที่สุดคืออุปลักษณ์สงคราม สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยมองว่าเวทีการเมืองเป็นสงคราม งานวิจัยของรัชนิยา กลิ่นน้ำหอม (2551) พบว่ามีอุปลักษณ์การเมือง 9 อุปลักษณ์ ซึ่งสะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองของนักการเมืองที่หลากหลาย และอุปลักษณ์ที่พบต่างทำหน้าที่ด้านการถ่ายทอดความคิด ด้านบุคคลสัมพันธ์ และด้านการเรียบเรียงความ ซึ่งหน้าที่ทั้งสามอาจมีผลต่อความคิดความเชื่อว่าการเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง นักการเมืองเป็นผู้นำและประชาชนเป็นผู้ตาม และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นคนของหัวหน้าพรรค

งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่ามีทั้งในและต่างประเทศ อาทิ งานวิจัยของธนพล เอกพจน์ และคณะ (2563) ที่ศึกษา

ข้อมูลทางภาษาอุปลักษณ์ [ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 คือ ศัตรู] จากห้องสนทนาบนเว็บไซต์พันทิปในประเทศไทย ทำให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาว่าเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้นมุ่งเข้ามารุกราน ทำร้าย สร้างความเดือดร้อนให้แก่มนุษย์ จึงจำเป็นต้องหาหนทางในการต่อสู้เพื่อให้รอดพ้นจากการรุกรานของไวรัสอันตรายชนิดนี้ งานวิจัยของพิชัย แก้วบุตร และนพวรรณ เมืองแก้ว (2564) ที่ศึกษาข้อมูลทางภาษาจากสื่อออนไลน์ในประเทศไทย ทำให้เห็นว่ามีการใช้อุปลักษณ์หลากหลายประเภทแต่อุปลักษณ์ที่โดดเด่นมากที่สุดคือ [โรครระบาด คือ ศัตรู] โดยมองว่าเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นสิ่งที่มารุกราน และสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้คน งานวิจัยของ Despot and Anić (2021) ที่ศึกษาข้อมูลทางภาษาจากสื่อสาธารณะในประเทศโครเอเชีย ทำให้เห็นว่ามีการใช้อุปลักษณ์หลายประเภท แต่อุปลักษณ์ที่ปรากฏเด่นชัดมากที่สุดคืออุปลักษณ์สงคราม มองว่าเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นศัตรูที่น่ากลัวสามารถสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้คนและเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต ฉะนั้นจึงต้องให้ประชาชนทุกคนร่วมมือกันปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต คือ การทำตามมาตรการการป้องกันโรคของรัฐบาล เพื่อที่จะทำให้สถานการณ์นั้นยุติโดยเร็ว และงานวิจัยของ Atuhura (2022) ที่ศึกษาจากคำแถลงการณ์ของประธานาธิบดีประเทศยูกันดา ทำให้เห็นว่าประธานาธิบดียูกันดาใช้อุปลักษณ์สงครามมาถ่ายทอดมโนทัศน์เกี่ยวกับเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ว่าเป็นสิ่งที่มาคุกคาม และสร้างความเดือดร้อนให้แก่ชาวยูกันดา ตลอดจนต้องการให้ชาวยูกันดารับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดครั้งนี้จากมาตรการการจัดการ ควบคุมและป้องกันสถานการณ์ที่ออกโดยรัฐบาลยูกันดา โดยงานวิจัยทั้งหมดเหล่านี้จะเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษของผู้วิจัยในลำดับต่อไป

6. ผลการวิจัย

6.1 มโนอุปลักษณะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ผู้วิจัยพบถ้อยคำอุปลักษณะทั้งสิ้น 1,036 ถ้อยคำ สามารถสรุปเป็นมโนอุปลักษณะทั้งสิ้น 6 มโนอุปลักษณะ ดังนี้

ตารางที่ 2

ความถี่ของมโนอุปลักษณะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

มโนอุปลักษณะ	จำนวนถ้อยคำ อุปลักษณะ	ร้อยละ
[สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคฯ คือ ไฟ]	29	2.80
[สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคฯ คือ สารพิษ]	30	2.89
[สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคฯ คือ ภัยพิบัติ]	38	3.76
[การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคฯ คือ การรักษาโรค]	78	7.52
[การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคฯ คือ การเดินทาง]	249	24.01
[การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคฯ คือ สงคราม]	612	59.02
รวม	1,036	100.00

6.1.1 มโนอุปลักษณะ [สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ ไฟ]

ผู้วิจัยพบความถี่การปรากฏของถ้อยคำอุปลักษณะที่สะท้อนมโนอุปลักษณะนี้จำนวน 29 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 2.80 เช่น ลูกลาม ลาม ไฟ ใหม่ เเผา ดับ แนวกันไฟ ดังตัวอย่างข้อมูลที่พบต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 1) นายพนพล ปัทมะ อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศ กล่าวว่า ... เห็นผู้มีอำนาจพุดใจความสรุปได้ว่า สถานการณ์ในไทยยังไม่ถึงขั้นนั้น ถ้าถึงขั้นนั้นค่อยมาว่ากัน เรื่องนี้น่ากังวล เนื่องจากเป็นเรื่องความเป็นความตายของประชาชน อุปมาเหมือนไฟไหม้ป่า เราไม่ควรเร่งดับไฟ และเร่งทำแนวกันไฟแต่เนิ่น ๆ ก่อนที่ไฟจะลามมาถึงเพราะถ้าไฟไหม้ไหม้เป็นพื้นที่กว้างมาก ๆ เราจะเอาไม่อยู่ และสิ่งที่ตามมาไม่ใช่ต้นไม้ที่ถูกเผา แต่ถ้าโรคระบาด มันคือชีวิตของพี่น้องประชาชน

(“พนพล ร้องรัฐ พิจารณา 3 ข้อ เร่งด่วน,” 19 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 1 มีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ “ไฟไหม้ป่า” “ดับไฟ” “แนวกันไฟ” “ไฟลาม” “ไฟไหม้ไหม้” “ต้นไม้ที่ถูกเผา” เพื่อเปรียบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่กำลังแพร่ระบาดไปในวงกว้าง และเป็นอันตรายต่อชีวิตประชาชน ฉะนั้นรัฐบาลจึงต้องเร่งหามาตรการการป้องกันและควบคุมสถานการณ์เพื่อให้กลับสู่ภาวะปกติอันจะถือว่าการดับไฟ

การใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับไฟทำให้เข้าใจได้ว่าสถานการณ์ดังกล่าวเปรียบได้กับไฟที่กำลังไหม้ลุกลามไปทั่วพื้นที่ จึงต้องหามาตรการป้องกันต่าง ๆ ซึ่งเปรียบได้กับแนวกันไฟ เพื่อที่จะได้ควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดภายในประเทศไว้ได้ซึ่งถือเป็นการดับไฟ มีนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่ทำหน้าที่หามาตรการป้องกันและควบคุมสถานการณ์ซึ่งเปรียบได้กับผู้ที่ทำแนวกันไฟหรือผู้ที่มาดับไฟ เพื่อที่จะทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบน้อยที่สุดซึ่งเปรียบกับต้นไม้ที่ถูกเผาหรือกำลังจะถูกเผา ดังนั้นจึงสามารถเชื่อมโยงองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “ไฟ” เพื่อให้อธิบายมโนทัศน์เกี่ยวกับ “สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” อย่างเป็นระบบที่สัมพันธ์กันได้ดังนี้

ตารางที่ 3

ลักษณะคู่สัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบเทียบ “ไฟ” กับสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ “สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019”

แบบเปรียบเทียบ (source domain)		สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain)
[ไฟ]		[สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019]
ไฟ	→	สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
พื้นที่ที่ไฟไหม้/ป่า/ทุ่ง	→	ประเทศไทย
การลุกลามและเผาไหม้ของไฟ	→	ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาด ฯ
ต้นไม้ที่ถูกเผา	→	ประชาชนที่ติดเชื้อหรือได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาด ฯ
การทำแนวกันไฟ	→	มาตรการการป้องกันการแพร่ระบาด ฯ
การดับไฟ	→	การควบคุมสถานการณ์ให้อยู่ในสภาวะปกติ
ผู้ทำแนวกันไฟและดับไฟ	→	นักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นมโนทัศน์ว่าโรคนี้สามารถติดเชื้อจากคนสู่คนได้อย่างง่ายดาย แพร่กระจายได้รวดเร็ว มีความรุนแรงถึงแก่ชีวิต และสร้างผลกระทบให้แก่ประชาชนเป็นจำนวนมากในเวลาอันสั้น ดังนั้นจึงต้องหามาตรการป้องกันและควบคุมสถานการณ์ให้ได้โดยเร็ว

6.1.2 มโนอุปลักษณ์ [สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ สารพิษ]

ผู้วิจัยพบความถี่การปรากฏของถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนอุปลักษณ์นี้มีจำนวน 30 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 2.89 เช่น พิษ แพร่กระจาย กระจาย ดังตัวอย่างข้อมูลที่พบต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 2) วันที่ 27 มีนาคม นายการุณ โสกุล ส.ส.กรุงเทพมหานคร พรรคเพื่อไทย เปิดเผยว่า กรณีที่ประกาศพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ถือเป็นเรื่องจำเป็น และตนเองยินดีให้ความร่วมมือ เพราะมาตรการควบคุมการระบาดของรัฐบาลก่อนหน้านี้ล้มเหลวโดยสิ้นเชิง จนส่งผลให้พิษของไวรัสโควิด-19 แพร่กระจายไปทุกภูมิภาคของประเทศ และมีแนวโน้มว่าจะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง หากไม่มีมาตรการเข้มเด็ดขาดเช่นนี้คงรับมือไม่อยู่อย่างแน่นอน

(“กบน.เคาะ ลดกองทุนน้ำมัน,” 23 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 2 มีถ้อยคำอุปลักษณ์ “พิษ” เพื่อเปรียบกับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาด โดยพิษนั้นมีผลทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนส่วนคำว่า “แพร่กระจาย” เพื่อเปรียบเทียบการทวีความรุนแรงของการแพร่ระบาดซึ่งอาจหมายถึงโรคดังกล่าวส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมากในวงกว้าง

การใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับสารพิษทำให้เข้าใจได้ว่าสถานการณ์การระบาดในประเทศไทยเปรียบได้กับสารพิษที่แพร่ไปยังในพื้นที่ โดยที่ผู้ใดต้องพิษก็จะได้รับความเดือดร้อนหรืออาจได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ ดังนั้นจึงสามารถเชื่อมโยงองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “สารพิษ” เพื่อให้อธิบายหรือทำความเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับ “สถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” อย่างเป็นระบบที่สัมพันธ์กันได้ดังนี้

ตารางที่ 4

ลักษณะคู่สัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบ “สารพิษ” กับสิ่งที่ถูกเปรียบ “สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019”

แบบเปรียบ (source domain)		สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)	
[สารพิษ]		[สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019]	
สารพิษ	→	สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	
พิษ	→	ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาด ฯ	
พื้นที่ที่สารพิษแพร่กระจาย	→	ประเทศไทย	
การแพร่กระจายของสารพิษ	→	การทวีความรุนแรงของการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นมโนทัศน์ว่าโรคนี้แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ วิถีชีวิตประจำวันของประชาชน

6.1.3 มโนอุปลักษณ์ [สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ ภัยพิบัติ]

ผู้วิจัยพบความถี่การปรากฏของถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนอุปลักษณ์นี้มีจำนวน 38 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 3.76 เช่น *ภัย ภัยคุกคาม พายุ พัดใส่* ดังตัวอย่างข้อมูลที่พบต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 3) นายกรัฐมนตรีย้ำว่า ... ขอเพียงทุกคนร่วมกันอดทนต่อความยากลำบาก พอเพียง เสียสละ คำนึงถึงส่วนรวม และแบ่งปันความสุขความทุกข์ไปด้วยกัน เพราะภัยคุกคามครั้งนี้เป็น “ภัยของชาติ” ไม่ใช่ “ภัยของคนใดคนหนึ่ง” และเวลานี้ไม่ใช่เวลาของการ “เอาชนะทางการเมือง” แต่เป็นเวลา “เอาชนะภัยของชาติ” จึงขอเรียกร้องให้ทุกคนเข้าใจและจับมือกัน

(“บิ๊กตู่” พร้อมตัดสินใจ ใช้มาตรการเข้มข้นสูงสุด,” 20 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 3 มีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ “ภัยคุกคาม” “ภัยของชาติ” เพื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ว่าเป็นภัยพิบัติที่ชาติหรือทุกคนในประเทศกำลังเผชิญอยู่

การใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับภัยพิบัติทำให้เข้าใจได้ว่าสถานการณ์ดังกล่าวเปรียบได้กับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของไทย โดยผลกระทบต่าง ๆ จากสถานการณ์ก็เปรียบได้กับการเกิดภัยพิบัติ ดังนั้นจึงสามารถเชื่อมโยงองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “ภัยพิบัติ” เพื่อให้อธิบาย “สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” อย่างเป็นระบบที่สัมพันธ์กันได้ดังนี้

ตารางที่ 5

ลักษณะคู่สัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบเทียบ “ภัยพิบัติ” กับสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ “สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019”

แบบเปรียบเทียบ (source domain) [ภัยพิบัติ]		สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain) [สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019]
ภัยพิบัติ	→	สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
พื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติ	→	ประเทศไทย
การเกิดภัยพิบัติ	→	ผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
การส่งบลงของภัยพิบัติ	→	สถานการณ์การแพร่ระบาดยุติลง/สามารถควบคุมได้

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นมโนทัศน์ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดเป็นสิ่งที่มารบกวณหรือเป็นภัยอันตรายคุกคามการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของวรวรรณา เพ็ชรกิจ (2551, น. 104) ว่าการใช้อุปลักษณ์ภัยพิบัติมาอธิบายเกี่ยวกับโรคนั้นในวลี “โรคภัยไข้เจ็บ” ซึ่งชี้ให้เห็นว่าในสังคมไทยนั้นการเจ็บป่วยถูกมองว่าเป็นภัยอย่างหนึ่ง

6.1.4 มโนอุปลักษณ์ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ การรักษาโรค]

ผู้วิจัยพบความถี่การปรากฏของถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนอุปลักษณ์นี้มีจำนวน 76 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 7.52 เช่น ฉีดยา ดูแล บรรเทา ฟื้นฟู ยาเบา ยาแรง เยียวยา รักษา วัคซีน เอกซเรย์ ดังตัวอย่างข้อมูลที่พบต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 4) นางนฤมล ภิญโญสินวัฒน์ โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ห้วงสัปดาห์ที่ผ่านมา มีการยกระดับมาตรการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน สอดคล้องกับสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ โดยให้ยาเบาจนกระทั่งเป็นยาแรง

(“‘บึกตู่’ พร้อมใช้มาตรการเข้มข้นสูงสุดกับโควิด-19,” 23 มีนาคม 2563)

(ตัวอย่างที่ 5) นายสุภรณ์ กล่าวว่า พอเกิดโรคโควิด-19 วันนี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อธุรกิจหยุดชะงัก ... แต่รัฐบาลไม่ได้นั่งนอนใจ หาทุกมาตรการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน อย่างการเยียวยาคนละ 5 พันบาท เป็นเวลา 3 เดือน อาจไม่ใช่เงินที่มากมาย แต่พอบรรเทาความทุกข์ระทมของพี่น้องประชาชนได้

(“แรมโบ้” วอน “อนุดิษฐ์” “เพื่อไทย” หยุดวิจารณ์,” 26 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 4 และ 5 มีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ “ยาเบา” “ยาแรง” “บรรเทา” “เยียวยา” เพื่อเปรียบเทียบการแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค เหมือนเป็นการรักษาโรค มาตรการการแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดที่มีตั้งแต่ความเข้มข้นน้อยไปจนถึงความเข้มข้นมากซึ่งเหมือนยาที่มีความแรงน้อยถึงความแรงมาก โดยมีรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่รัฐเป็นเหมือนหมอ และประชาชนเป็นเหมือนผู้ป่วย

การใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับการรักษาโรคทำให้เข้าใจได้ว่าสถานการณ์ดังกล่าวเปรียบได้กับโรค การแก้ไขสถานการณ์ก็เปรียบได้กับการรักษาโรค มีมาตรการต่าง ๆ เปรียบได้กับการรักษาโรค มีรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่รัฐเปรียบเสมือนหมอ และประชาชนที่ได้รับผลกระทบเปรียบเสมือนผู้ป่วย ดังนั้นจึงสามารถเชื่อมโยงองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “การรักษาโรค” เพื่อทำความเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับ “การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” อย่างเป็นระบบที่สัมพันธ์กันได้ ดังนี้

ตารางที่ 6

ลักษณะคู่สัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบเทียบ “การรักษาโรค” กับสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ “การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019”

แบบเปรียบเทียบ (source domain) [การรักษาโรค]		สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain) [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019]
หมอ/แพทย์	→	รัฐบาล/เจ้าหน้าที่รัฐ
ผู้ป่วย	→	ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ
โรค	→	สถานการณ์การแพร่ระบาด ฯ
การรักษาโรค	→	การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาด ฯ
ยารักษาโรค	→	มาตรการป้องกัน ควบคุม และช่วยเหลือต่าง ๆ

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นมโนทัศน์ว่าในสถานการณ์เช่นนี้จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถมาร่วมกันแก้ไขและควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค

6.1.5 มโนอุปลักษณ์ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ การเดินทาง]

ผู้วิจัยพบความถี่การปรากฏของถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนอุปลักษณ์นี้มีจำนวน 249 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 24.01 เช่น กลับ กลับคืนสู่ กลับไปสู่ กลับมา กลับมาสู่ ก้าว ก้าวข้าม ก้าวข้ามผ่าน ก้าวผ่าน ก้าวพ้น เดินทาง เดินหน้า ทางออก ผ่าน ผ่านพ้น ผู้นำทาง ฝ่า ฝ่าฟัน พ้น พ้นจาก พ้นผ่าน พ้นฝ่า พ้นฝ่าผ่านพ้น ฝ่าฟัน รอด รอดพ้น ลุย วิถีทาง เส้นทาง หนทาง ออกจาก อุปสรรค ดังตัวอย่างข้อมูลที่พบต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 6) ผมในฐานะนายกรัฐมนตรี ขอให้คำมั่นสัญญากับทุกคนว่า ผมจะเป็นผู้นำ เดินหน้าสุดความสามารถ เพื่อนำประเทศไทยให้ผ่านพ้นวิกฤตินี้ไปได้ ... ผมขอให้ทุกคนเชื่อมั่น และร่วมมือกันฝ่าฟันอุปสรรคครั้งนี้ไปด้วยกัน ประเทศไทยที่รักของเราทุกคนจะต้องกลับมาแข็งแรงอีกครั้ง เราจะสู้ไปด้วยกัน และเราจะชนะไปด้วยกัน.

(“แถลงการณ์นายกฯ ฉบับเต็ม,” 25 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 6 มีถ้อยคำอุปลักษณ์ “ผู้นำ” ที่นายกรัฐมนตรีใช้เปรียบเทียบว่าตนนั้นเป็นผู้นำทาง ที่จะพาประชาชนทุกคน “เดินหน้า” “ฝ่าฟัน” หรือ “พ้นฝ่า” แก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคซึ่งเปรียบเส้นทาง โดยคำว่า “อุปสรรค” ก็เปรียบว่าโรคดังกล่าวนั้นเหมือนอุปสรรคที่อยู่บนเส้นทาง และเมื่อสถานการณ์ยุติซึ่งเหมือนจุดหมายของการเดินทางในครั้งนี้ที่ทุกคนเดินทางมาถึง

การไข่มโนทัศน์เกี่ยวกับการเดินทางทำให้เข้าใจได้ว่ามาตรการการแก้ไขสถานการณ์เปรียบเหมือนถนนหรือเส้นทาง มีโรคเป็นอุปสรรคที่จะต้องฝ่าไป มีผู้นำประเทศหรือฝ่ายรัฐบาลเป็นผู้นำทาง และประชาชนเป็นผู้ตาม โดยมีการยุติลงของสถานการณ์เป็นจุดหมายปลายทางที่ทุกคนต้องเดินทางไปให้ถึง ดังนั้นจึงสามารถ

เชื่อมโยงองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “การเดินทาง” เพื่อให้อธิบาย “การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” อย่างเป็นระบบที่สัมพันธ์กันได้ดังนี้

ตารางที่ 7

ลักษณะคู่สัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบเทียบ “การเดินทาง” กับสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ “การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019”

แบบเปรียบเทียบ (source domain) [การเดินทาง]		สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain) [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019]
ผู้นำทาง	→	ผู้นำประเทศ/รัฐบาล
ผู้ร่วมทาง	→	ประชาชน
เส้นทาง/ถนน	→	มาตรการการแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาด ฯ
อุปสรรค	→	โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
จุดหมาย/ทางออก	→	การยุติของสถานการณ์การแพร่ระบาด ฯ

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นในทัศนะว่าการแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคนั้นมีวิธีการหรือแนวทางสำหรับการจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้นี้ได้แต่ต้องใช้เวลาที่จะทำให้เห็นสถานการณ์นั้นยุติลงได้ โดยมีผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขควบคุมสถานการณ์เป็นผู้กำหนดนโยบายเพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตาม

6.1.6 มโนอุปลักษณ์ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ สงคราม]

ผู้วิจัยพบความถี่การปรากฏของถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนอุปลักษณ์นี้มีจำนวน 612 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 59.02 เช่น กองหนุน การต่อสู้ เกราะป้องกัน ขุนพล ส่า โจมตี ชนระ ด้านหน้า ต่อก ร ต่อกู้ ทัพหน้า ทำลาย ทำสงคราม นักรบ ปัญหาการ ป้องกัน แผนสกัด แผนสู้ มาตรการ ยุทธปัจจัย ยุทธวิธี ยุทธศาสตร์ รับมือ วางทัพ ศัตรู สงคราม สรรพกำลัง สู้รบ หน่วยหน้า หน้าด่าน ต่อกู้ ฮีโร่ ดังตัวอย่างข้อมูลที่พบต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 7) นายธีรยุทธ บุญมี อาจารย์วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต กล่าว...ขอเสนอมุมมองสร้างความหวัง ความเข้าใจต่อกันและกัน ปัญหาโควิดต้องเข้าใจว่าสังคมไทยและสังคมมนุษย์ กำลังทำสงครามกับเชื้อโรค เพราะโควิดโจมตีความเป็นสังคมของมนุษย์ ...ต้องร่วมกันสู้ โดยทุกคนเป็นนักรบหมด ในช่วงที่เราใช้มาตรการสังคมเก็บตัวอยู่ในบ้าน ถือเป็นยุทธวิธีแนวหน้าสุดในการต่อสู้กับศัตรู ... โดยมีแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข เป็นปราการแข็งแกร่งที่สู้รบ มีรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐบาล ปกปักษ์รักษาทุกคน ... ส่วนมาตรการ Social Distancing เป็นหัวใจสู้โควิด ป้องกันไม่ให้เชื้อโรคมีโอกาสกระโดดจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง ที่ได้ผลสูงสุดคือการอยู่บ้าน การปิดห้าง ร้านอาหาร ออฟฟิศบางส่วน เท่ากับปิดไม่ให้ผู้คนจำนวนมากได้พบปะกัน เป็นการปิดล้อมบังคับศัตรูเปิดเผยตัวเพื่อทำลายล้างโรคโควิดในที่สุด

(“จ่อใช้ พรก.กักเงิน นายกฤษฎิก 3 ขุนพลเศรษฐกิจ,” 31 มีนาคม 2563)

(ตัวอย่างที่ 8) [นายแพทย์ระวี มาศฉมาดล] ตนเสนอให้รัฐบาลกำหนดราคาขายหน้ากากอนามัยและเจลแอลกอฮอล์ให้ประชาชน ... เพราะขณะนี้ในช่วงสงครามชีวภาพไม่ใช่ภาวะปกติ และหน้ากากอนามัยกับเจลแอลกอฮอล์ถือเป็นยุทธปัจจัยที่สำคัญมากในขณะนี้

(“จ่อใช้ พรก.กักเงิน นายกฤษฎิก 3 ขุนพลเศรษฐกิจ,” 31 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 7 และ 8 แสดงให้เห็นว่าการควบคุมแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเปรียบเหมือนกับการทำ “สงคราม” โดยมีมาตรการต่าง ๆ เป็น “ยุทธวิธี” สำหรับการรบ มีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็น “ศัตรู” ที่หลบซ่อน ไม่แสดงตัว มีนักการเมืองเป็น “แม่ทัพ” มีบุคลากรทางการแพทย์และประชาชนเป็น “นักรบ” และมีหน้ากากอนามัยและเจลแอลกอฮอล์มาเชื่อเป็น “ยุทธปัจจัยหรืออาวุธหรือเกราะ” ที่ใช้ในการสู้รบ

การใช้นวัตกรรมเกี่ยวกับสงครามมาอธิบายการแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้เข้าใจได้ว่าสถานการณ์ดังกล่าวเปรียบได้กับศัตรูที่กำลังโจมตี มีผู้นำประเทศหรือรัฐบาลเป็นแม่ทัพ มีบุคลากรทางการแพทย์และประชาชนเป็นนักรบ มีมาตรการการแก้ไขสถานการณ์เป็นยุทธวิธี และมีหน้าากอนามัยและเจลแอลกอฮอล์เป็นอาวุธหรือเกราะสำหรับการสู้รบ และท้ายที่สุดการยุติสถานการณ์ก็เปรียบได้กับชัยชนะของสงคราม ดังนั้นจึงสามารถเชื่อมโยงองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “สงคราม” เพื่อให้อธิบาย “การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” อย่างเป็นระบบสัมพันธ์กันดังนี้

ตารางที่ 8

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบเทียบ “การสงคราม” กับสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ “การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019”

แบบเปรียบเทียบ (source domain) [การสงคราม]		สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain)
		[การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019]
แม่ทัพ	→	ผู้นำประเทศ/รัฐบาล
นักรบ	→	บุคลากรทางการแพทย์/ประชาชน
ศัตรู	→	เชื้อไวรัสโคโรนา 2019
แผนการรบ/ยุทธวิธี	→	มาตรการการแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาด ฯ
อาวุธ/เกราะ	→	หน้ากากอนามัย/เจลแอลกอฮอล์
ชัยชนะของสงคราม	→	การยุติของสถานการณ์การแพร่ระบาด ฯ

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นนวัตน์ว่าการแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวเป็นการต่อสู้กับเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่รุกรานและสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนในประเทศ

จากที่กล่าวไปทั้งหมดข้างต้นจะแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษาอย่างนักการเมืองมีการใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นประสบการณ์ใหม่ให้เข้าสัมพันธ์กับสิ่งที่มีอยู่แต่เดิมซึ่งเป็นประสบการณ์ร่วมกันของคนในสังคม เพื่อให้เข้าใจมโนทัศน์สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ว่าเป็นโรคที่ติดเชื้อมาจากคนสู่คนได้อย่างง่ายดายและแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว และเป็นสิ่งที่สร้างความหวาดกลัวให้แก่ผู้คนและสร้างผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ ส่วนการแก้ไขสถานการณ์การระบาดของโรคจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขและควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค พร้อมกันกับการขอความร่วมมือของประชาชนในการปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันโรค เพื่อให้ทุกคนในประเทศสามารถรอดพ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

6.2 หน้าที่ของมโนอุปลักษณ์สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

จากแนวคิดของ Goatly (1998, อ้างถึงใน รัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม, 2551, น. 124) ที่เสนอว่าอุปลักษณ์ในวาทกรรมต่างประเภทกันจะมีหน้าที่ต่างกัน เนื่องจากวาทกรรมประเภทต่าง ๆ มีองค์ประกอบที่ต่างกันซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้มีการเลือกใช้ภาษาและหน้าที่ของอุปลักษณ์ที่ต่างกันด้วย ดังนั้นการวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารของข่าวการเมืองไทยออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงมีส่วนกำหนดหน้าที่ของมโนอุปลักษณ์ได้ชัดเจนขึ้น

ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร (Ethnography of communication) ของ Hymes (1974) มาเป็นแนวทางการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพขององค์ประกอบของการสื่อสาร โดยผู้วิจัยจะสรุปแต่ละองค์ประกอบโดยสังเขป ดังนี้

ตารางที่ 9

องค์ประกอบการสื่อสารของข่าวการเมืองไทยออนไลน์ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยสังเขป

องค์ประกอบการสื่อสารข่าวการเมืองไทยออนไลน์ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	
S - ฉาก (Setting and Scene)	ฉาก แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) บริบทสภาพสังคมในประเทศไทย ด้านการเมืองจะมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจขึ้นในช่วงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ ส่วนด้านปัญหาเรื่องสุขภาพ เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2563 มีการยืนยันการติดเชื้อชาวไทยในประเทศครั้งแรก และหลังจากนั้นจำนวนผู้ติดเชื้อที่พบภายในประเทศก็มีจำนวนมากขึ้นประมาณ 1,500 คน ณ วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2563 ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อร่างกายและจิตใจของประชาชนภายในประเทศ และส่งผลโดยตรงต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของรัฐบาลในการบริหารจัดการปัญหาต่าง ๆ (2) เว็บไซต์ข่าวไทยรัฐออนไลน์ พบว่า ผู้สื่อข่าวจะนำเสนอข่าวผ่านเว็บไซต์หลักของสำนักข่าว และมีการแบ่งปันลิงก์ (link) ไปยังสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ ของผู้ใช้งาน นอกจากนี้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงเว็บไซต์ได้ทุกที่ทุกเวลาจากอุปกรณ์สื่อสารที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต ภายในข่าวก็จะมีลิงก์ (link) ข่าวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน้าข่าวปัจจุบัน เพื่อให้ผู้อ่านติดตามอ่านข่าวที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมต่อไปได้
P - ผู้ร่วมเหตุการณ์ (Participants)	ผู้สื่อสาร ได้แก่ รัฐบาล นักการเมืองฝ่ายรัฐบาล นักการเมืองฝ่ายค้าน และผู้เชี่ยวชาญที่ออกมาเสนอหรือแสดงความเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ ผู้รับสาร ได้แก่ ประชาชนที่เป็นผู้รับข้อมูลข่าวสารจากการนำเสนอข่าว และอาจเป็นนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามสำหรับการวิจารณ์การทำงานหรือนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยมีสื่อกลาง ได้แก่ สื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ติดตามสถานการณ์ เรียบเรียงประเด็นไปเป็นข่าว บรรณาธิการจะพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาข่าว ซึ่งอาจจะมีการปรับแก้ ตัดทอนเนื้อหา ก่อนเข้าสู่กระบวนการเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ต่อไป
E - จุดมุ่งหมาย (Ends)	จุดมุ่งหมายของข่าวการเมืองออนไลน์ คือ เพื่อรายงานเหตุการณ์ทางการเมืองและประเด็นการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่มีรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง จุดมุ่งหมายของเนื้อหาข่าวการเมืองออนไลน์ แบ่งเป็น (1) จุดประสงค์หลัก คือ เพื่อบอกกล่าวข้อมูลหรือประชาสัมพันธ์ข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคของรัฐบาล เจ้าหน้าที่รัฐ นักการเมือง และผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เช่น การรายงานสถานการณ์ การออกมาตรการป้องกัน ควบคุมสถานการณ์ และเยียวยาประชาชน และ (2) จุดประสงค์รอง คือ เพื่อโน้มน้าวสนับสนุนแนวทางการแก้ไขปัญหาของพรรคการเมืองฝ่ายตนเองหรือโจมตีแนวทางการแก้ไขปัญหาของพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม ทั้งนี้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเชื่อถือของพรรคการเมืองฝ่ายตนเองและลดความเชื่อมั่นและเชื่อถือของพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม โดยนำสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเป็นเครื่องมือ ซึ่งอาจจะมีผลต่อการอภิปรายไม่ไว้วางใจที่กำลังจะเกิดขึ้น

องค์ประกอบการสื่อสารข่าวการเมืองไทยออนไลน์ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาด โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	
A - ลำดับวัจนกรรม (Act sequence)	ข่าวการเมืองไทยออนไลน์จะมีองค์ประกอบเหมือนกับข่าวทั่วไป คือ พาดหัวข่าวหลัก พาดหัวข่าวรอง และรายละเอียดของข่าว เมื่อพิจารณาแล้วพบว่ารายละเอียดของข่าวมีลักษณะเป็นเรื่องเล่า มีการลำดับเหตุการณ์เกิดขึ้นก่อนหลัง โดยมีเนื้อหาของข่าวเป็นการรายงานสถานการณ์ ข่าวการออกมาตรการป้องกันและควบคุมสถานการณ์ รวมไปถึงมาตรการการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ โดยวัจนกรรมที่ปรากฏในข่าวก็จะแตกต่างกันไปในแต่ละข่าว เช่น วัจนกรรมการบอกเล่า วัจนกรรมขอร้อง วัจนกรรมตำหนิ แต่ที่พบโดยมากคือวัจนกรรมการบอกเล่า ซึ่งจะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร
K - น้ำเสียง (Key)	การนำเสนอสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ ในข่าวการเมืองไทยออนไลน์พบว่าน้ำเสียงของการสื่อสารมีลักษณะกึ่งทางการไปจนถึงระดับทางการ เนื่องจากมุ่งเน้นการรายงานสถานการณ์ และมาตรการต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน เพราะสถานการณ์ดังกล่าวนี้เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง
I - เครื่องมือ (Instrumentalities)	การนำเสนอสถานการณ์ดังกล่าวในข่าวการเมืองไทยออนไลน์มีการใช้ภาษาเขียนในการถ่ายทอดสารไปยังผู้รับสาร อุปลักษณะจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการถ่ายทอดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไปยังผู้รับสาร ให้ผู้รับสารเข้าใจในทัศนคติเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกิดขึ้นในประเทศได้ชัดเจนมากขึ้น และการนำเสนอสถานการณ์ดังกล่าวในข่าวการเมืองไทยผ่านทางออนไลน์ทำให้ข่าวกระจายไปถึงคนเป็นจำนวนมากภายในเวลาอันสั้น
N - บรรทัดฐาน ปฏิสัมพันธ์และ บรรทัดฐาน การตีความ (Norm of interaction and interpretation)	ด้านบรรทัดฐานปฏิสัมพันธ์พบว่าเป็นการสื่อสารทางเดียว คือ ผู้รับสารไม่สามารถตอบกลับได้ทันทีและการสื่อสารนี้เป็นสื่อสารที่เป็นออนไลน์ การรายงานข่าวที่ทันต่อสถานการณ์ ผู้รับสารสามารถเข้าถึงข่าวได้ทันทีทุกเวลาที่ต้องการ ด้านบรรทัดฐานการตีความ ผู้รับสารอาจเข้าใจว่าสารที่เสนอเป็นข่าวเป็นความจริงน่าเชื่อถือ เพราะผู้สื่อข่าวมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล มีการคัดกรอง อีกทั้งสำนักข่าวไทยรัฐก็เป็นสื่อที่มีชื่อเสียงที่ทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารไปยังประชาชนมาเป็นเวลานาน เนื้อหาข่าวก็ยังมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตและความเป็นอยู่ของทุกคนในประเทศโดยตรง โดยที่ผู้ส่งสารจะทำหน้าที่รายงานสถานการณ์และออกมาตรการต่าง ๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของทุกคนภายในประเทศ
G - ประเภท การสื่อสาร (Genre)	ข่าวการเมืองไทยออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ เป็นตัวบทประเภท “รายงานข่าว” (news reports) และมีผู้รับสารเป็นจำนวนมาก การนำเสนอข่าวจะมีลักษณะเป็นเรื่องเล่าแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์กับมาตรการ กล่าวคือ เมื่อมีการรายงานสถานการณ์ที่รุนแรงขึ้น ก็จะมีการออกมาตรการที่เข้มข้นมากขึ้นตาม เพื่อที่จะได้ควบคุมสถานการณ์ไว้ได้

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของการสื่อสารข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยวิเคราะห์หน้าที่ของมโนอุปลักษณะแบ่งเป็น 4 หน้าที่ ได้แก่ หน้าที่ด้านการถ่ายทอดความคิด หน้าที่ด้านบุคคลสัมพันธ์ หน้าที่ด้านการเรียบเรียงความ และหน้าที่ด้านถ่ายทอดความคิดและบุคคลสัมพันธ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

6.2.1 หน้าที่การถ่ายทอดความคิด

หน้าที่การถ่ายทอดความคิดเป็นการอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรม สิ่งที่ใช้ภาษาไม่คุ้นเคยหรือไม่มีประสบการณ์มาก่อนด้วยการเปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นรูปธรรมมากกว่า การใช้อุปลักษณะจะช่วยให้เข้าใจและเห็นภาพตามความคิดที่ต้องการสื่อได้ชัดเจนขึ้น (รชนีญา กลิ่นน้ำหอม, 2551, น. 146)

หน้าที่การถ่ายทอดความคิดจะสัมพันธ์กับฉาก ผู้ร่วมเหตุการณ์ จุดมุ่งหมาย และเครื่องมือการสื่อสาร กล่าวคือ เมื่อประเทศไทยได้รับการยืนยันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นโรคอุบัติใหม่ในโลก สร้างผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของมนุษย์รวมถึงผลกระทบต่อประเทศชาติ รัฐบาลผู้รับผิดชอบแก้ไขปัญหาโดยตรงรวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐ นักการเมือง และผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น ๆ ต่างก็ออกมาให้ข้อมูลหรือประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคให้แก่ประชาชนได้รับรู้ โดยเครื่องมือที่ใช้สื่อสารก็คือการใช้อุปลักษณะต่าง ๆ มาอธิบายสถานการณ์ฯ เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงอันตรายหรือผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยพบหน้าที่ย่อย 2 หน้าที่ ได้แก่ หน้าที่อธิบายความและหน้าที่กำหนดมุมมองใหม่ ดังนี้

1) **หน้าที่อธิบายความ** มโนอุปลักษณะเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดจะทำหน้าที่อธิบาย ขยายความ และช่วยให้เข้าใจมโนทัศน์สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีความเป็นนามธรรมผ่านแบบเปรียบเทียบที่มีความเป็นรูปธรรมมากกว่าหรือผู้ใช้ภาษาค่อนข้างยากกว่า ผู้วิจัยพบว่าทุกมโนอุปลักษณะทำหน้าที่อธิบายความได้ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่าง ดังนี้

(ตัวอย่างที่ 9) นายเชาว์ มีขวด อดีตรองโฆษกพรรคประชาธิปัตย์ โพสต์เฟซบุ๊ก โดยระบุว่า...มีคนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มคนพิเศษที่มีปัจจัยในการดำรงชีพต่ำสุดในสังคมเมือง คือคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด หรือสลัม ในกรุงเทพฯ...สิ่งที่น่ากลัวที่สุด ถ้ามีใครติดเชื้อสักคน เชื่อได้ว่าจะระบาดลุกลามอย่างรวดเร็วเหมือนไฟลามทุ่งแล้วจะแก้ไขกันอย่างไร

(“เชาว์” ห่วงสลัมใน กทม. คนจนกว่าล้าน,” 28 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 9 มีการใช้โมโนอุปลักษณ์ [สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ ไฟ] มาใช้อธิบายสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ ว่าเป็นโรคที่สามารถติดเชื้อจากคนสู่คนได้อย่างง่ายดาย สามารถแพร่กระจายรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมากในเวลาอันสั้น ดังนั้นหากเกิดการระบาดในชุมชนแออัดก็จะกลายเป็นปัญหาใหญ่ที่สร้างผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างได้

2) **หน้าที่กำหนดมุมมองใหม่** โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคอุบัติใหม่ในโลก จึงถือเป็นสิ่งที่แปลกใหม่ในสังคม ดังนั้นผู้ให้ภาษาจึงใช้อุปลักษณ์ช่วยสร้างมุมมองใหม่ให้แก่สถานการณ์การแพร่ระบาดฯ ผู้วิจัยพบว่าทุกมโนอุปลักษณ์ทำหน้าที่กำหนดมุมมองใหม่ได้ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่าง ดังนี้

(ตัวอย่างที่ 10) นายอนุทิน ระบุว่า ประเทศไทยเป็นประเทศแรกที่ตรวจพบผู้ป่วยไวรัสโคโรนาจากประเทศจีน และได้ยกระดับรับมือสถานการณ์เป็นระดับ 3 ตั้งแต่วันที่ 22 ม.ค. ที่ผ่านมา และมีการสั่งการทุกหน่วยงานรับมืออย่างเต็มที่ .. เพื่อสู้รบกับศัตรูที่กำลังระบาดอยู่ในขณะนี้ สิ่งเดียวที่จะชนะได้และสามารถควบคุมการระบาดทำให้ประชาชนชาวไทยปลอดภัยจากสงครามครั้งนี้ นั่นคือ ความพร้อมของหน้าด่านทีมแพทย์ และเจ้าหน้าที่ทุกคนจากกระทรวงสาธารณสุข

(“อนุทิน” ประชุมทีมสอบสวนโรค,” 3 กุมภาพันธ์ 2563)

จากตัวอย่างที่ 10 มีการใช้ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ สงคราม] ทำหน้าที่อธิบายมุมมองเกี่ยวกับการแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องใหม่ในสังคมไทยว่าโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ถือเป็นสิ่งที่รุกราน สร้างความเสียหายทั้งแก่ชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคม ความพร้อมของบุคลากรทางการแพทย์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สถานการณ์ดังกล่าวนี้ยุติลงได้ถือว่าเป็นชัยชนะเหนือศัตรูคือโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

6.2.2 หน้าที่บุคคลสัมพันธ์

หน้าที่บุคคลสัมพันธ์คือหน้าที่ในการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น การแสดงอารมณ์ความรู้สึก การสร้างความสนิทสนมกับผู้ที่สื่อสารด้วย และการนำเสนอภาพลักษณ์ของตนเองด้วย (ราชันย์ญา กลิ่นน้ำหอม, 2551, น. 172)

หน้าที่บุคคลสัมพันธ์จะสัมพันธ์กับฉาก ผู้ร่วมเหตุการณ์ จุดมุ่งหมายการสื่อสาร กล่าวคือ ในช่วงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์จะมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีขึ้น ประกอบกับช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคด้วยนั้น ดังนั้นเมื่อนักการเมืองได้ออกมากล่าวถึงประเด็นสถานการณ์การแพร่ระบาดจึงได้รายงานเหตุการณ์และแนวทางการแก้ไขไปพร้อมกันกับโน้มน้าวสนับสนุนแนวทางการแก้ไขปัญหาของพรรคการเมืองฝ่ายตนหรือโจมตีแนวทางการแก้ไขปัญหาของพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่พรรคการเมืองฝ่ายตนเอง และลดความเชื่อมั่นแก่พรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม โดยนำสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคมาเป็นเครื่องมือ โดยแบ่งเป็น 2 หน้าที่ย่อย ได้แก่ หน้าที่การนำเสนอภาพด้านบวกของตนเอง และหน้าที่การนำเสนอภาพด้านลบของฝ่ายตรงข้าม ดังนี้

1) หน้าที่การนำเสนอภาพด้านบวกของตนเอง นักการเมืองในฐานะผู้พูด จะใช้มโนอุปลักษณ์นำเสนอภาพลักษณ์ด้านบวกของตนออกมา โดยเลือกแบบเปรียบที่สะท้อนให้เห็นความรู้ความสามารถในการจัดการและแก้ไขสถานการณ์หรือ

สามารถเป็นผู้นำที่จะพาทุกคนเดินทางก้าวผ่านพ้นสถานการณ์ดังกล่าวได้ จากข้อมูลพบว่า มโนอุปลักษณะที่ทำหน้าที่ดังกล่าว ได้แก่ อุปลักษณะไฟ อุปลักษณะการรักษาโรค อุปลักษณะการเดินทาง และอุปลักษณะสงคราม ดังต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 11) ผมในฐานะนายกรัฐมนตรี ... ผมจะเข้ามาบัญชาการรบกับไวรัสโควิด-19 ในทุกมิติอย่างเต็มตัว ... ผมจะเป็นผู้นำในภารกิจนี้ ... ขอให้คำมั่นสัญญากับทุกคนว่า ผมจะเดินหน้าสุดความสามารถ เพื่อนำประเทศไทยให้ผ่านพ้นวิกฤตินี้ไปได้ ... ผมขอให้ทุกคนเชื่อมั่น และร่วมมือกันฝ่าฟันวิกฤตครั้งนี้ไปด้วยกัน ประเทศไทยที่รักของเราทุกคนจะต้องกลับมาแข็งแรงอีกครั้ง เราจะสู้ไปด้วยกัน และเราจะชนะไปด้วยกัน.

(“แถลงการณ์นายกฯ ฉบับเต็ม,” 25 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 11 มีการใช้มโนอุปลักษณะ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ การเดินทาง] เพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีที่สามารถเป็นผู้นำและปกป้องดูแลประชาชนให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคงในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค และมโนอุปลักษณะ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ สงคราม] เป็นการนำเสนอบทบาทของนายกรัฐมนตรีที่มีความสามารถแก้ไขควบคุมสถานการณ์ดังกล่าวไว้ได้

(ตัวอย่างที่ 12) นายพิธา ลิมเจริญรัตน์ หัวหน้าพรรคก้าวไกล โพสต์เฟซบุ๊ก เสนอใช้ C-O-V-I-D แก้ววิกฤติ COVID-19 ... ถ้าเราผ่านวิกฤตินี้กันไปได้ เราลงทุนในแผนสู้กับโรคระบาดในครั้งนี้ จะไม่ใช่การตำน้ำพริกละลายแม่น้ำแน่นอน โลกไม่เหมือนเดิมอีกแล้ว การวางแผนตั้งด่านบนท้องถนน การตั้งศูนย์ระบบ การสื่อสารกับประชาชน การลงทุนในวิทยาศาสตร์การแพทย์ การพัฒนาวัคซีน การชักจูงการแยกตัวของประชาชน การบูรณาการข้อมูลแบบรัฐบาลต่างชาติ จะเป็นการใช้งบประมาณ การลงทุนที่ทำให้ประเทศไทยผ่านวิกฤตินี้ไปได้ และเราจะเข้มแข็งขึ้นครับ”.

(““พิธา” ชงแก้วิกฤติโควิด ตั้งจุดคัดกรองเชิงรุก,” 18 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 12 คำกล่าวของนายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ พรหมการเมืองฝ่ายค้าน มีการใช้ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ การเดินทาง] และ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ สงคราม] ร่วมกัน เพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ของตนเองที่มีความสามารถที่จะแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวได้

2) **หน้าที่การนำเสนอภาพด้านลบของฝ่ายตรงข้าม** นักการเมืองใช้ มโนอุปลักษณ์นำเสนอภาพลักษณ์ด้านลบฝ่ายตรงข้ามว่าเป็นผู้ไร้ความสามารถ ขาดความรู้ในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาด โดยส่วนใหญ่แล้วนักการเมือง พรหมการเมืองฝ่ายค้านจะใช้มโนอุปลักษณ์ทำหน้าที่ดังกล่าวเพื่อชี้ให้เห็นว่าฝ่ายรัฐบาล ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยพบว่าทุกมโนอุปลักษณ์ ทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 13) คุณหญิงสุรารัตน์ เกยุราพันธุ์ ประธานยุทธศาสตร์พรรคเพื่อไทย โพสต์เฟซบุ๊กส่วนตัว ถามนายกฯ ว่า ใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน แล้วอะไร ... ปลอมให้อุปกรณ์ การแพทย์ขาดแคลน นอกจากงบประมาณปีนี้นายกฯ ยังไม่ยอมสั่งให้ทุกกระทรวง ตัดงบที่ไม่จำเป็น อย่างซื้ออาวุธ, เรือดำน้ำ, รถถัง, การสร้างตึกใหม่, ซื้อรถใหม่ ฯลฯ เปลี่ยนมาใช้ในการต่อสู้กับ COVID-19 เรื่องที่น่าเป็นห่วง ... ขออย่าว่า ยุทธูปกรณ์เพื่อ ใช้ในการสู้รบราคาแพงทั้งหลาย เรือดำน้ำ, รถถัง ไม่สามารถป้องกันเชื้อโรคที่กำลัง เป็นภัยคุกคามประเทศไทยของเราได้ อาจเทียบไม่ได้กับแมสเพียงแผ่นเดียว หรือชุด PPE เพียงชุดเดียว ให้กับคนหมอมของเราในเวลานี้คะ

(“เจ้หน้อย จี้ นายกฯ ถามทำไมไม่ตัดงบฯ,” 30 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 13 มีการใช้มโนอุปลักษณ์ [สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ ภัยพิบัติ] และ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ สงคราม] เพื่อโจมตีรัฐบาลและชี้ให้เห็นว่ารัฐบาล

ไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่ได้ใส่ใจต่อหน้าที่ในการแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอย่างจริงจัง

อีกทั้งในฝ่ายรัฐบาลก็ใช้มโนอุปลักษณ์ทำหน้าที่ถ่ายทอดความคิดและตอบโต้พรรคการเมืองฝ่ายค้าน โดยการกล่าวอ้างชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ซึ่งเป็นหน้าที่ของนักการเมืองที่ต้องเข้ามาแก้ไข มิเช่นนั้นมาเป็นเครื่องมือทางการเมือง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 14) “ผมเชื่อมั่นว่าในวิกฤติที่รัฐบาลและท่านนายกรัฐมนตรีตัดสินใจประกาศใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสนั้น พี่น้องประชาชนคนไทยที่เป็นผู้รับผลกระทบความเดือดร้อนโดยตรงกลับชื่นชมในความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวในการตัดสินใจของผู้บริหาร ... คนที่เอากการเมืองมาเล่นในยามวิกฤติเช่นนี้ ใครมาคิดขัดแย้งขัดขวางการทำงานของรัฐบาลในภาวะนี้ มีแต่พี่น้องประชาชนจะสาปแช่ง ไม่ให้ผิดไม่ให้เกิดแน่นอน สมอบคิดของคนประเภทนี้คิดเรื่องดี ๆ ไม่เป็นหรือไร ขอให้ผิดได้พูดได้วิจารณ์โดยไม่เอาสมอบสติปัญญามาช่วยกันแก้ปัญหาลดช่วยประชาชน วันนี้คุณหญิงหน่อยยังต้องขอบคุณรัฐบาลที่รับฟังปัญหา ซึ่งท่านนายกฯ เองก็ยินดีรับฟังข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาจากทุกคนอยู่แล้ว แต่อย่ามาเที่ยวพุดตีกันทางการเมือง ถ้าอยากจะเล่นการเมืองหรืออาฆาตส่วนตัวใด ๆ ให้ผ่านพ้นภัยครั้งนี้ไปก่อนจะได้ไหม และค่อยไปอภิปรายว่ากันในอนาคต ดีที่สุดครับ” นายสุภรณ์ กล่าว

(“นภาพร” ห่วง “นักรบเสื้อขาว,” 25 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 14 มีการใช้มโนอุปลักษณ์ [สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ ภัยพิบัติ] [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ การเดินทาง] และ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ สงคราม] เพื่อโต้ตอบกับพรรคการเมืองฝ่ายค้าน โดยกล่าวอ้างถึงหน้าที่หลักของนักการเมืองในการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน ไม่ใช่ นำประเด็นปัญหานั้นมาเป็นเครื่องมือทางการเมืองเพื่อโจมตีพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม

6.2.3 หน้าทีการเรียบเรียงความ

จากคู่ความสัมพันธ์แบบเปรียบเทียบและสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบองค์ประกอบสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ และด้วยความสัมพันธ์ที่เป็นระบบดังกล่าวนี้จึงมีผลทำให้เกิดการเรียบเรียงความในตวับทเป็นลำดับ ทำให้ตวับทมีความเป็นเอกภาพและสัมพันธ์ภาพ

หน้าทีการเรียบเรียงความจะสัมพันธ์โดยตรงกับเครื่องมือในการสื่อสาร กล่าวคือ นักการเมืองจะใช้อุปลักษณ์เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการถ่ายทอดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไปยังผู้รับสาร ให้ผู้รับสารเข้าใจมโนทัศน์เกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกิดขึ้นในประเทศได้ชัดเจนมากขึ้น โดยอุปลักษณ์จะเป็นเครื่องมือในการเรียบเรียงความภายในตวับทเพื่อให้ตวับทมีเอกภาพและสัมพันธ์ภาพและเพื่อให้เกิดความเข้าใจสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารออกมาได้ โดยแบ่งเป็น 2 หน้าทีย่อย ได้แก่ หน้าทีส่วนช่วยในการเรียบเรียงความ และหน้าทีส่วนช่วยให้จดจำ ทำให้โดดเด่น ใช้ค่าน้อยสื่อความได้มาก ดังนี้

1) หน้าทีเป็นส่วนช่วยในการเรียบเรียงความ จากการวิเคราะห์มโนอุปลักษณ์ ทำให้เห็นว่าแบบเปรียบเทียบและสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันเป็นระบบ และด้วยความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงส่งผลให้การเรียบเรียงความในตวับทนั้นเป็นลำดับและทำให้มีเอกภาพและสัมพันธ์ภาพที่ดี ช่วยให้ผู้รับสารเข้าใจมโนทัศน์เกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดได้อย่างดียิ่งขึ้น จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่าทุกมโนอุปลักษณ์ทำหน้าทีเป็นส่วนช่วยในการเรียบเรียงความได้

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายในตัวอย่างที่ 7 ที่มีการใช้มโนอุปลักษณ์ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ สงคราม] แสดงให้เห็นหน้าทีเรียบเรียงความซึ่งช่วยลำดับความภายในตวับท จะเห็นได้จากการเปรียบเทียบองค์ประกอบของการทำสงครามกับองค์ประกอบของการแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้จะ

ทำให้เห็นถึงการลำดับความที่ต่อเนื่องซึ่งช่วยให้ผู้รับสารเข้าใจโนทัศน์เกี่ยวกับการแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคได้อย่างดียิ่งขึ้น

2) **หน้าที่เป็นส่วนช่วยให้อัดจำ ทำให้โดดเด่น ใช้คำน้อยสื่อความได้มาก** ในอุปลักษณ์มีหน้าที่ช่วยให้จดจำด้วยการนำโนทัศน์สิ่งต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ทำให้สถานการณ์การแพร่ระบาดโดดเด่นและเกิดการจดจำว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดเป็นอย่างไร นอกจากนี้บางถ้อยคำอุปลักษณ์ยังสามารถช่วยในการขยายความให้เห็นถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง ความรุนแรงของการแพร่ระบาด การป้องกันโรค รวมไปถึงผลกระทบต่าง ๆ โดยใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์สั้น ๆ แทนการอธิบายที่ซับซ้อน ผู้วิจัยพบว่าทุกมโนอุปลักษณ์ทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ได้ ซึ่งผู้วิจัยขอยกตัวอย่างดังนี้

(ตัวอย่างที่ 15) นายพนพล บัฒมะ อติต รว.ต่างประเทศ กล่าวว่า...มาตรการที่มีคนเสนอให้ระดมเงิน ระดมคนเพื่อเอกซเรย์หาตัวผู้ที่อาจติดเชื้อทั่วประเทศเพื่อตีวงสกัดและตรวจไม่ให้เชื้อกระจายภายในประเทศ รัฐบาลเห็นด้วยหรือไม่ควรบอกประชาชนและถ้าจะให้ได้ผลต้องบูรณาการร่วมกันทั้งประเทศ ต้องทำเร็ว

(“อติตประธานรัฐสภา เสนอต้องปิดประเทศ,” 20 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 15 จะมีการใช้มโนอุปลักษณ์ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ การรักษาโรค] “เอกซเรย์” เพื่อเปรียบกับการสำรวจค้นหาผู้ที่อาจจะติดเชื้ออย่างละเอียดที่เหมือนกับการเอกซเรย์หาความผิดปกติของร่างกาย การใช้ถ้อยคำดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการใช้อุปลักษณ์ช่วยให้จดจำและทำให้โดดเด่น และลดการอธิบายหรือขยายความที่ซับซ้อน

6.2.4 **หน้าที่การถ่ายทอดความคิดและบุคคลสัมพันธ์** ในบางอุปลักษณ์จะทำหน้าที่หลักในการถ่ายทอดความคิดไปพร้อมกับโน้มน้าวให้ผู้รับสารเกิดพฤติกรรมหรือมีความคิดความเชื่อที่สอดคล้องกับเจตนาของผู้ส่งสาร

หน้าที่การถ่ายทอดความคิดและบุคคลสัมพันธ์จะสัมพันธ์กับผู้ร่วมเหตุการณ์ จุดมุ่งหมายการสื่อสาร และบรรทัดฐานการตีความของผู้รับสาร กล่าวคือนักการเมืองจะใช้อุปลักษณะถ่ายทอดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค รวมถึงมาตรการในการแก้ไขควบคุมสถานการณ์ไปยังผู้รับสารซึ่งได้แก่ประชาชนหรือฝ่ายรัฐบาลที่เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง โดยการให้คำอธิบายที่เป็นเหตุเป็นผลเพื่อโน้มน้าวให้ผู้รับสารปฏิบัติตามมาตรการที่ผู้ส่งสารเสนอแนะนั้น เพราะผู้รับสารอาจเข้าใจว่าสารที่เสนอเป็นข่าวเป็นความจริงน่าเชื่อถือ และเนื้อหายังมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศโดยตรง โดยแบ่งเป็น 2 หน้าที่ย่อยได้แก่ หน้าที่ให้เหตุผลโน้มน้าวให้ผู้รับสารทำหรือไม่ทำบางอย่าง และหน้าที่สื่ออุดมการณ์

1) หน้าที่ให้เหตุผลโน้มน้าวให้ผู้รับสารทำหรือไม่ทำบางอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าส่วนมากมโนอุปลักษณะเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้นอาจนำมาใช้เพื่อชี้นำให้ผู้รับสารกระทำบางอย่างหรือไม่กระทำบางอย่าง กล่าวคือ ชี้นำให้ประชาชนปฏิบัติตามหลักมาตรการป้องกันและควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาด รวมทั้งนักการเมืองเสนอแนะเรื่องมาตรการและการควบคุมสถานการณ์ ตลอดจนการเยียวยาประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนให้แก่รัฐบาลได้พิจารณา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางร่างกายและจิตใจของประชาชนทุกคนเป็นหลักจากการวิเคราะห์มโนอุปลักษณะที่ทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ได้ ได้แก่ อุปลักษณะไฟ อุปลักษณะภัยพิบัติ อุปลักษณะการรักษาโรค อุปลักษณะการเดินทาง และอุปลักษณะสงคราม ซึ่งมีตัวอย่างดังต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 16) นายอนุทิน กล่าวว่า วันนี้ได้เชิญผู้บริหารทุกองค์กรสื่อ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ออนไลน์ เคเบิลทีวี วิทยุท้องถิ่น หรือแนวทางการสื่อสารเพื่อให้ประชาชน มีความรู้เข้าใจโรคโควิด-19 มากยิ่งขึ้น ... สิ่งที่ต้องการคือความร่วมมือที่ดีของประชาชน ที่จะหยุดแพร่กระจายโรคด้วย Social distancing เว้นระยะห่างทางสังคม ... ซึ่งองค์การอนามัยโลกแนะนำและให้ทุกประเทศเน้นย้ำประชาชน เพราะ Social distancing เป็นวัคซีนที่ดีที่สุด และเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการหยุดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

(“อนุทิน” ย้ำ Social distancing,” 23 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 16 จะเห็นว่ามีการใช้มโนอุปลักษณ์ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ การรักษาโรค] เพื่อให้ผู้รับสารคือประชาชนทุกคนปฏิบัติตามมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) เป็นมาตรการที่ออกมาโดยกระทรวงสาธารณสุข โดยขอความร่วมมือให้ประชาชนปฏิบัติตามเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อไวรัสซึ่งเปรียบได้กับวัคซีนสำหรับป้องกันโรค โดยการชี้แจงเหตุผลว่ามาตรการดังกล่าวจะช่วยหยุดการแพร่ระบาดของโรคได้

และในตัวอย่างที่ 13 เป็นคำกล่าวของคุณหญิงสุภารัตน์ เกยุราพันธุ์ ที่มีการใช้มโนอุปลักษณ์ [สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ ภัยพิบัติ] และ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ สงคราม] ในการนำเสนอแนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไขและควบคุมสถานการณ์ให้แก่คณะรัฐบาลซึ่งนำโดยนายกรัฐมนตรี โดยชี้ให้เห็นปัญหาในสถานการณ์ปัจจุบันและงบประมาณบางส่วนที่อาจจะโยกย้ายมาแก้ไขปัญหาเหล่านั้นให้คลี่คลายลงได้ เป็นการให้เหตุผลเพื่อโน้มน้าวนายกรัฐมนตรีพิจารณาและนำข้อเสนอดังกล่าวไปปรับใช้เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนในประเทศ และสิ่งที่ยืนยันได้ว่านายกรัฐมนตรีได้ปฏิบัติตามข้อเสนอดังกล่าวนี้นี้จะเห็นได้จากตัวอย่างที่ 14 ในข้อความที่ว่า “วันนี้คุณหญิงหน่อยยังต้องขอบคุณรัฐบาลที่รับฟังปัญหา ซึ่งท่านนายกฯเองก็ยินดีรับฟังข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาจากทุกคนอยู่แล้ว” ซึ่งเป็น

เครื่องยืนยันได้ว่าอุปลักษณะได้ทำหน้าที่ให้เหตุผลโน้มน้าวให้ผู้รับสารทำหรือไม่ทำบางอย่างได้อย่างสมบูรณ์

2) **หน้าที่สื่ออุดมการณ์** นอกจากการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แล้วภายในตัวบทข่าวการเมืองยังมีการสื่ออุดมการณ์เรื่องนักการเมืองเป็นที่พึ่งและประชาชนเป็นผู้พึ่งพา ซึ่งจะสามารถเห็นได้จากการใช้อุปลักษณะการเดินทางและอุปลักษณะสงคราม โดยนำลักษณะเด่นของผู้มีบทบาทในสงครามและการเดินทางมาเป็นแบบเปรียบเทียบสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของนักการเมืองว่าเป็นแม่ทัพในสงคราม หรือเป็นผู้นำทางในการเดินทาง และสะท้อนมุมมองที่มีต่อประชาชนว่าประชาชนเป็นผู้ที่ต้องได้รับการปกป้องจากสงคราม หรือเป็นผู้ตามที่ต้องมีผู้นำทางคอยชี้แนะ ชุดความคิดดังกล่าวจึงส่งผลให้นักการเมืองมีอำนาจที่สูงกว่าประชาชน และอาจมีผลต่อความคิดความเชื่อของประชาชนในฐานะผู้รับสารได้ ดังตัวอย่างที่ 15 ซึ่งเป็นคำกล่าวของนายกรัฐมนตรีที่มีการใช้ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ การเดินทาง] และ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ สงคราม] สะท้อนให้เห็นว่านายกรัฐมนตรีในฐานะนักการเมืองเปรียบเสมือนเป็นแม่ทัพหรือผู้นำทาง ในขณะที่ประชาชนเปรียบเสมือนผู้ที่ต้องได้รับการปกป้องจากสงครามหรือเป็นผู้ตามที่ต้องมีผู้นำทางชี้แนะในการเดินทาง

จากการวิเคราะห์หน้าที่ของมโนอุปลักษณะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในข่าวการเมืองไทยออนไลน์ มโนอุปลักษณะแต่ละประเภททำหน้าที่ได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10

หน้าที่ของมโนอุปลักษณะเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

มโนอุปลักษณะ	หน้าที่การถ่ายทอดความคิด		หน้าที่ด้านบุคคลสัมพันธ์		หน้าที่การเรียบเรียงความ		หน้าที่การถ่ายทอดความคิดและบุคคลสัมพันธ์	
	อธิบายความ	กำหนดมุมมองใหม่	นำเสนอภาพด้านบวก	นำเสนอภาพด้านลบ	เรียบเรียงความ	ให้จดจำโดดเด่นใช้คำน้อยสื่อความมาก	ให้เหตุผลโน้มน้าวให้ผู้รับสารทำหรือไม่ทำบางอย่าง	สื่ออุดมการณ์
[สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคฯ คือ โฟ]	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
[สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคฯ คือ สารพิษ]	✓	✓		✓	✓	✓		
[สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคฯ คือ กัญชา]	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
[การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคฯ คือ การรักษาโรค]	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
[การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคฯ คือ การเดินทาง]	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
[การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคฯ คือ สงคราม]	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

จากตารางแสดงให้เห็นว่ามโนอุปลักษณะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงการเมืองไทยออนไลน์ทำหน้าที่ 4 หน้าที่ คือ หน้าที่การถ่ายทอดความคิด ได้แก่ การอธิบายความและกำหนดมุมมองใหม่ หน้าที่บุคคลสัมพันธ์ ได้แก่ การนำเสนอภาพด้านบวกของตนเองและการนำเสนอภาพด้านลบของฝ่ายตรงข้าม หน้าที่การเรียบเรียงความ ได้แก่ ช่วยในการเรียบเรียงความและช่วยให้จดจำ ทำให้โดดเด่น ใช้คำน้อยสื่อความได้มาก และหน้าที่การถ่ายทอดความคิดและบุคคลสัมพันธ์ ได้แก่ ให้เหตุผลโน้มน้าวให้ผู้รับสารทำหรือไม่ทำบางอย่างและสื่ออุดมการณ์ โดยแต่ละหน้าที่จะสัมพันธ์กับองค์ประกอบของการสื่อสารการนำเสนอสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงการเมืองไทยออนไลน์ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น

6. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

บทความนี้มีจุดประสงค์ 2 ข้อ ได้แก่ เพื่อวิเคราะห์หมโนอุปลักษณะและวิเคราะห์หน้าที่ของหมโนอุปลักษณะเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงการเมืองไทยออนไลน์

ผลการศึกษาพบว่า หมโนอุปลักษณะเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ปรากฏในช่วงการเมืองไทยบนเว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ มีทั้งสิ้น 6 ประเภท หมโนอุปลักษณะเหล่านี้ทำให้เข้าใจหมโนทัศน์สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ว่าโรคดังกล่าวเป็นสิ่งที่น่ากลัวเพราะติดเชื้อจากคนสู่คนได้ง่ายและแพร่กระจายได้รวดเร็ว อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ ส่วนการแก้ไขสถานการณ์จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเรื่องการแก้ไขและควบคุมสถานการณ์พร้อมกับความร่วมมือของประชาชนในการปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันโรค เพื่อให้ทุกคนในประเทศสามารถรอดพ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งถือว่าการยุติสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค

ส่วนด้านหน้าที่ของหมโนอุปลักษณะ ผู้วิจัยพบมีหน้าที่ 4 หน้าที่ คือ (1) หน้าที่การถ่ายทอดความคิด ได้แก่ ช่วยอธิบายความและกำหนดมุมมองใหม่ (2) หน้าที่บุคคลสัมพันธ์ ได้แก่ นำเสนอภาพด้านบวกของตนเองและนำเสนอภาพด้านลบของฝ่ายตรงข้าม (3) หน้าที่การเรียบเรียงความ ได้แก่ ช่วยเรียบเรียงความและช่วยให้จดจำทำให้เห็นโดดเด่น ใช้คำน้อยสื่อความได้มาก (4) หน้าที่การถ่ายทอดความคิดและบุคคลสัมพันธ์ ได้แก่ ชี้นำให้ผู้รับสารทำหรือไม่ทำบางอย่างและสื่ออุดมการณ์ โดยแต่ละหน้าที่จะสัมพันธ์กับองค์ประกอบของการสื่อสารการนำเสนอสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงการเมืองไทยออนไลน์ ได้แก่

จาก ผู้ร่วมเหตุการณ์ จุดมุ่งหมายการสื่อสาร เครื่องมือการสื่อสาร และบรรทัดฐานการตีความของผู้รับสาร

จากผลการศึกษาที่พบมโนอุปลักษณ์ [การแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ สงคราม] ที่ปรากฏมากที่สุดในตัวบทข่าวการเมือง สะท้อนให้เห็นว่านักการเมืองมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นศัตรูที่สร้างความกลัวและตื่นตระหนกแก่ผู้คนภายในประเทศ นักการเมืองจึงถ่ายทอดความคิดดังกล่าวออกมาเพื่อให้ประชาชนร่วมกันต่อสู้หรือร่วมกันดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เชื้อไวรัสที่เป็นศัตรูนั้นพ่ายแพ้ไปในที่สุด ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของธนพล เอกพจน์ และคณะ (2563) ที่ศึกษาข้อมูลจากห้องสนทนาบนเว็บไซต์พันทิปที่ปรากฏมโนอุปลักษณ์ [ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 คือ ศัตรู] เป็นส่วนมาก ดังนั้นจึงทำให้เห็นว่าในมโนทัศน์ของคนไทยต่างก็มองว่าโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นศัตรูที่สร้างผลกระทบต่อประชาชนในประเทศไทย จึงต้องหามาตรการต่าง ๆ มาป้องกันและควบคุมให้สถานการณ์ยุติโดยเร็วที่สุด

นอกจากนี้งานวิจัยในต่างประเทศก็ปรากฏอุปลักษณ์สงครามในการอธิบายสถานการณ์การแพร่ระบาดในแต่ละประเทศ เช่น งานวิจัยของพิชัย แก้วบุตร และนพวรรณ เมืองแก้ว (2564) ที่ศึกษาจากสื่อออนไลน์ของจีน งานวิจัยของ Despot and Anić (2021) ที่ศึกษาจากสื่อออนไลน์ของโครเอเชีย และงานวิจัยของ Atuhara (2022) ที่ศึกษาคำแถลงการณ์ของประธานาธิบดีของประเทศยูกันดา โดยงานวิจัยทั้งหมดนี้กล่าวตรงกันว่ามีการใช้อุปลักษณ์สงครามโดดเด่นมากในช่วงการแพร่ระบาดภายในแต่ละประเทศ จากตัวอย่างงานวิจัยในต่างประเทศและในประเทศไทย ทำให้เห็นมโนทัศน์เกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านสงคราม โดยผู้วิจัยคาดว่าเหตุผลที่มนุษย์ทั่วโลกนำมโนทัศน์เกี่ยวกับสงครามมาอธิบายสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อาจเป็นเพราะ

สงครามเป็นประสบการณ์ร่วมที่เคยประสบพบเจอมาของมนุษย์ทั่วโลก โดยที่สงครามจะมีความหมายเด่นในเรื่องศัตรูที่สร้างความหวาดกลัว และผลของสงครามที่นอกจากชัยชนะหรือความพ่ายแพ้แล้วยังมีเรื่องจำนวนผู้คนที่เสียชีวิตจากภัยสงครามอีกด้วย มนุษย์จึงนำความหมายเหล่านี้มาเชื่อมโยงกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่คร่าชีวิตผู้คนเป็นจำนวนมากจนสร้างความหวาดกลัวแก่ประชาชนทั่วโลก

ด้านผลการศึกษาหน้าที่ของมโนอุปลักษณ์ก็แสดง .sh เห็นว่าหน้าที่หลักของมโนอุปลักษณ์ทั้งหมด ได้แก่ หน้าที่ถ่ายทอดความคิดและหน้าที่เรียบเรียงความ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นประสบการณ์ใหม่ของคนในสังคม ผู้คนในสังคมจึงต้องใช้อุปลักษณ์เพื่อมาถ่ายทอดความคิดโดยการเชื่อมโยงความหมายจากสิ่งที่คุ้นเคยไปยังประสบการณ์ใหม่อย่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค อีกทั้งการใช้อุปลักษณ์ยังมีส่วนช่วยในการลำดับความคิดและช่วยให้เนื้อหาเชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นเรื่องเดียวกันในระดับปริจเฉท

ส่วนหน้าที่บุคคลสัมพันธ์และหน้าที่ถ่ายทอดความคิดและบุคคลสัมพันธ์จะสัมพันธ์กับตัวบทในฐานะวาทกรรมที่อาจมีผลต่อความคิดความเชื่อของผู้คนในสังคม โดยจะเห็นได้จากหน้าที่บุคคลสัมพันธ์ ได้แก่ การนำเสนอภาพด้านบวกของตนเองและการนำเสนอภาพด้านลบของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือและเชื่อมั่นแก่พรรคการเมืองฝ่ายตนเองและทำลายความเชื่อถือและเชื่อมั่นแก่พรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม หน้าที่ถ่ายทอดความคิดและบุคคลสัมพันธ์ ได้แก่ การให้เหตุผลโน้มน้าวให้อ่านทำหรือไม่ทำบางอย่าง หน้าที่ดังกล่าวนี้ถือเป็นหน้าที่สำคัญหน้าที่หนึ่งในบริบทสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค เพราะเป็นการชี้แนะให้ผู้รับสารปฏิบัติตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อป้องกันและควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคได้โดยเร็ว ส่วนหน้าที่สื่ออุดมการณ์ หน้าที่ดังกล่าวนี้แม้จะปรากฏน้อยในตัวบทแต่ก็ทำให้เห็นว่ามุมมองของนักการเมืองที่ว่่านักการเมืองเป็นที่พึงและ

ประชาชนเป็นผู้พึ่งพา โดยผลการศึกษาในส่วนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของรชนีฎา กลิ่นน้ำหอม (2551, น. 189-190) ที่กล่าวในมุมมองวิพากษ์ว่าในวาทกรรมการเมือง จะมีการสื่ออุดมการณ์เรื่องนักรบการเมืองเป็นที่พึ่งและประชาชนเป็นผู้พึ่งพา ซึ่งสะท้อนสถานะของนักรบการเมืองว่าเป็นผู้ที่มีบุญคุณต่อประชาชนเพราะนักรบการเมืองเป็นผู้เสียสละและช่วยเหลือประชาชนในทุก ๆ สถานการณ์ที่เป็นปัญหา สะท้อนให้เห็นว่านักรบการเมืองมีอำนาจที่สูงกว่าประชาชน

ทั้งนี้ในการศึกษาคั้งนี้มีข้อจำกัดคือช่วงระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย กล่าวคือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 เพราะการศึกษาคั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของผลงานของผู้วิจัยในรายวิชา 2201783 การวิเคราะห์ภาษาไทย ตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ของภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ผู้วิจัยได้ปรับเนื้อหาบางส่วนเพื่อให้เห็นจุดร่วมกันของการศึกษามโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้จึงเป็นเพียงการศึกษาในเบื้องต้นคือศึกษาแค่ช่วงการระบาดครั้งแรกในประเทศไทยเท่านั้น ผลการศึกษาในบางประเด็นที่ยังไม่ค่อยชัดเจนมากนัก เนื่องจากการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเดียว หากมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมและหลากหลายมากกว่านี้ หรือนำข้อมูลในแต่ละช่วงเวลาของการระบาดมาเปรียบเทียบกับกันก็อาจจะทำให้เห็นประเด็นที่ชัดเจนและทำให้เห็นประเด็นที่น่าสนใจอื่น ๆ อีก

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังว่าผลการศึกษาในคั้งนี้อาจเป็นประโยชน์ทำให้เข้าใจระบบวิธีคิดหรือมโนทัศน์ที่นำเสนอผ่านตัวบทข่าวในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจงซึ่งถือเป็นสถานการณ์ที่เป็นอันตรายแก่ชีวิตและจิตใจของประชาชน ตลอดจนทำให้เห็นถึงความสำคัญของอุปลักษณ์ในฐานะเครื่องมือทางภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อันมีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้ และการกระทำของคนในสังคม

เอกสารอ้างอิง

6 อดีตประธานรัฐสภา เสนอต้องปิดประเทศ. (20 มีนาคม 2563). *ไทยรัฐออนไลน์*.

<https://www.thairath.co.th/news/politic/1799296>

กบน.เคาะ ลดกองทุนน้ำมัน. (23 มีนาคม 2563). *ไทยรัฐออนไลน์*.

<https://www.thairath.co.th/news/politic/1802114>

กระทรวงสาธารณสุข, กรมควบคุมโรค. (1 เมษายน 2563). *โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา*

2019 (COVID-19). <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/>.

จ่อใช้ พรก.กู้เงิน นายกฤษฎา 3 ขุนพลเศรษฐกิจ. (31 มีนาคม 2563). *ไทยรัฐ*

ออนไลน์. <https://www.thairath.co.th/news/politic/1808344>

เจี๋ยนอย จี้ นายกฤษฎา ทำไมไม่ตัดงบฯ. (30 มีนาคม 2563). *ไทยรัฐออนไลน์*.

<https://www.thairath.co.th/news/politic/1808093>

“เชาอี” ห่วงสล้มใน กทม. คนจนกว่าล้าน. (28 มีนาคม 2563). *ไทยรัฐออนไลน์*.

<https://www.thairath.co.th/news/politic/1806581>

แถลงการณ์นายกฯ ฉบับเต็ม. (25 มีนาคม 2563). *ไทยรัฐออนไลน์*.

<https://www.thairath.co.th/news/politic/1803873>

ธนพล เอกพจน์, วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา, และ ปานปั้น ปลั่งเจริญศรี. (2563). [ไวรัส

โคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 คือ ศัตรู] : การศึกษาอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ของ
คนไทย ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน. *วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม*,

9(1), 1-37. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/gshskku/article/view/241441/165255>

นพดล ร้องรัฐ พิจารณา 3 ข้อ เร่งด่วน. (19 มีนาคม 2563). *ไทยรัฐออนไลน์*.

<https://www.thairath.co.th/news/politic/1798594>

“นภาพร” ห่วง “นักรบเสื้อขาว”. (25 มีนาคม 2563). *ไทยรัฐออนไลน์*.

<https://www.thairath.co.th/news/politic/1803578>

“บิ๊กตู” พร้อมใช้มาตรการเข้มข้นสูงสุดกับโควิด-19. (23 มีนาคม 2563). *ไทยรัฐออนไลน์*. <https://www.thairath.co.th/news/politic/1802119>

“บิ๊กตู” พร้อมตัดสินใจ ใช้มาตรการเข้มข้นสูงสุด. (20 มีนาคม 2563). *ไทยรัฐออนไลน์*. <https://www.thairath.co.th/news/politic/1800131>

พิชัย แก้วบุตร และนพวรรณ เมืองแก้ว. (2564). การศึกษาอุปลักษณะผ่านข้อความ

อิเล็กทรอนิกส์ในสื่อออนไลน์ของจีน ภายใต้ภาวะวิกฤติโรคระบาดโควิด-19

(COVID-19). *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 5(2), 237-272. [https://so06.tci-thaijo.org/](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/husojournalpnru/article/view/253474/171190)

[index.php/husojournalpnru/article/view/253474/171190](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/husojournalpnru/article/view/253474/171190)

“พิธา” ชงแก้วิกฤติโควิด ตั้งจุดคัดกรองเชิงรุก. (18 มีนาคม 2563). *ไทยรัฐออนไลน์*.

<https://www.thairath.co.th/news/politic/1798059>

รัชนิยา กลิ่นน้ำหอม. (2551). *อุปลักษณะที่นักการเมืองใช้: การศึกษาตามแนว*

อรรถศาสตร์ปริชานและวัจนปฏิบัติศาสตร์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎี

บัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual

Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/14787>

“แรมโบ้” วอน “อนุตติษฐ์” “เพื่อไทย” หยุดวิจารณ์. (29 มีนาคม 2563). *ไทยรัฐ*

ออนไลน์. <https://www.thairath.co.th/news/politic/1807043>

วรรณณา เพ็ชรกิจ. (2551). *การศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับโรคมะเร็งในภาษาไทยตาม*

แนวปริชานศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ [วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต,

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository

(CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/53427>

- ศิริพร รักดีผาสุข. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางการนำมาศึกษาภาษาไทย*. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- “อนุทิน” ประชุมทีมสอบสวนโรค. (3 กุมภาพันธ์ 2563). ไทยรัฐออนไลน์.
<https://www.thairath.co.th/news/politic/1762723>
- “อนุทิน” ย้ำ Social distancing. (23 มีนาคม 2563). ไทยรัฐออนไลน์.
<https://www.thairath.co.th/news/politic/1802231>
- อุษา พุทธิชัยวิบูลย์. (2544). *การศึกษาอุปสรรคเรื่องการเมืองในภาษาไทยตามแนววรรณคดีปริทัศน์* [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. Thammasat University Digital Collections. http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:116304
- Atuhura, D. (2022). The metaphor of war in political discourse on COVID-19 in Uganda. *Frontiers in Communication*, 6(1). <https://doi.org/10.3389/fcomm.2021.746007>
- Despot, K. S., & Anić, A. O. (2021). A war on war metaphor: Metaphorical framings in croatian discourse on Covid-19.. *Rasprave Instituta za Hrvatski Jezik i Jezikoslovlje*, 47(1), 173-208. <https://doi.org/10.31724/rihjj.47.1.6>
- Goatly, A. (1997). *The language of metaphors*. Routledge.
- Hymes, D. (1974). *Foundations in sociolinguistics: An ethnographic approach*. The University of Pennsylvania Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. University of Chicago.
- SimilarWeb, Ltd. (2020). *Top 5 News and Media Websites in Thailand for February 2020*. <https://www.similarweb.com/>